25/08/2019

Μία συγγνώμη σε όσους αγωνίστηκαν υπέρ Πίστεως και Πατρίδος

/ Επικαιρότητα

Ευγνωμοσύνη και μια “καθυστερημένη” συγγνώμη εκφράζει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στους ήρωες που αγωνίστηκαν στον υπέρ Πατρίδας και Θρησκείας Αγώνα των τότε υπόδουλων Ελλήνων κατά των Οθωμανών. Τα λόγια του απευθύνονται κυρίως στον ήρωα Νικηταρά, ο οποίος παρά την μεγάλη του προσφορά στον αγώνα του έθνους, κατέληξε να λάβει από το κράτος μία “άδεια επαιτείας”, στον χώρο όπου υπάρχει σήμερα ο Ναός της Ευαγγελίστριας στην Καστέλα, κάθε Παρασκευή.

Διαβάστε την ομιλία του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Προκόπη Παυλόπουλου στην Κοινότητα Τουρκολέκα, κατά την εκδήλωση τιμής στην μνήμη του Νικηταρά.

Αποτελεί ξεχωριστή τιμή για μένα, υπό την ιδιότητά μου ως Προέδρου της Δημοκρατίας, να βρίσκομαι σήμερα εδώ, προκειμένου να τιμήσουμε από κοινού -

στο πλαίσιο της τόσο σημαντικής αυτής εκδήλωσης, για την οποία είναι άξιοι θερμών συγχαρητηρίων οι διοργανωτές της- την μνήμη του Νικηταρά, ενός από τους πιο ανδρείους και ανιδιοτελείς Αγωνιστές της Εθνεγερσίας του 1821. Δεδομένης της συνέχειας της Ιστορίας του Νεώτερου Ελληνικού Κράτους, θα μου επιτρέψετε, μαζί με την ευγνωμοσύνη για την Προσφορά του Νικηταρά στον υπέρ Πατρίδας και Θρησκείας Αγώνα των τότε υπόδουλων Ελλήνων κατά των Οθωμανών, να εκφράσω, εκ μέρους της Πολιτείας, και την τόσο καθυστερημένη συγγνώμη της για την ταλαιπωρία που υπέστη ο Νικηταράς κατά τα τελευταία έτη του βίου του. Βίου ο οποίος, όπως είναι κοινώς γνωστό, τερματίσθηκε σε άσχημες συνθήκες, που δεν περιποιούσαν τιμή στο Κράτος μας.

Ι. Στο σημείο όμως αυτό, οφείλω ν' αναφερθώ, έστω δι' ολίγων, στον ηρωϊκό βίο αυτής της θρυλικής Μορφής της Επανάστασης του 1821:

Α. Ο Νικήτας Σταματελόπουλος, γνωστότερος ως Νικηταράς, όπως και όλη του η οικογένεια έχουν ως τόπο καταγωγής τους το χωριό Τουρκολέκα. Για λόγους συγκυριακούς, σχετιζόμενους με την συνεχή μετακίνηση των κατοίκων εξαιτίας της αγριότητας των Τούρκων, γεννήθηκε το 1781 στο χωριό Μεγάλη Αναστάσοβα -σημερινή Νέδουσα Μεσσηνίας- το οποίο ήταν μέρος των Χωριών του Μυστρά στους πρόποδες του Ταϋγέτου, 25 χλμ από την πόλη της Καλαμάτας, όπως μας διηγείται ο ίδιος στα απομνημονεύματά του που κατέγραψε ο Γ. Τερτσέτης.

1. Στην πρώτη, μάλιστα, σελίδα, αναφέρονται ως αφήγησή του τ' ακόλουθα, που τα χαρακτηρίζει μια εντυπωσιακή εκφραστική λιτότητα: «Εγεννήθηκα εις ένα χωριό Μεγάλη Αναστασίτσα (Αναστάσοβα) αποδώθε από του Μυστρά προς την Καλαμάτα. Ο προπάππος μου ήτον Προεστός και ο πατέρας μου έφυγε δεκαέξι χρόνων και επήγε με τα στρατεύματα τα Ρούσικα στην Πάρο και ήτον πολεμικός. Τον εσκότωσαν εις την Μονεμβασιά μαζί με έναν αδελφό και μ' έναν κουνιάδο μου. Από ένδεκα χρόνων, μαζί με τον πατέρα μου, έσερνα άρματα. Ετουφέκισα ένα Τούρκο στο Λεοντάρι».

2. Πράγματι, διωγμένος και επικηρυγμένος από τους Τούρκους ο πατέρας του, Σταματέλος -ήταν, άλλωστε, στ' άρματα από τα 16 του χρόνια και είχε πολεμήσει στην Πάρο με Ρώσικα στρατεύματα, όπως προαναφέρθηκε- έφυγε από την Μεγάλη Αναστάσοβα και βρήκε καταφύγιο στο Τουρκολέκα. Το 1816, κατά τον ανηλεή διωγμό των κλεφταρματολών της Πελοποννήσου, ο πατέρας του σκοτώθηκε από τους Τούρκους, όπως και ο γιος του Γιάννης, ο ένας από τα δύο αδέλφια του Νικηταρά. Αργότερα αγιοποιήθηκε από την Ορθόδοξη Εκκλησία ως "Άγιος Ιωάννης ο Τουρκολέκας". Ο άλλος αδελφός του Νικηταρά ονομαζόταν Νικόλαος.

3. Μετά από αυτά τα γεγονότα, ο Νικηταράς ακολούθησε τον θείο του, Θεόδωρο

Κολοκοτρώνη, στα Επτάνησα, όπου εντάχθηκε στα Ρωσικά τάγματα και μετέβη στην Ιταλία για να πολεμήσει κατά του στρατού του Ναπολέοντα. Στην συνέχεια, επέστρεψε στα Επτάνησα και υπηρέτησε τους Γάλλους, στους οποίους είχαν περιέλθει με την Συνθήκη του Τιλσίτ.

Β. Κατά την Εθνεγερσία του 1821, ο Νικηταράς αναδείχθηκε σ' έναν από τους σημαντικότερους Αγωνιστές της. Συντηρούσε δικό του σώμα ένοπλων, με άνδρες που προέρχονταν από διάφορα μέρη της Ελλάδας. Συγκεκριμένα:

1. Με την έκρηξη της Επανάστασης, πήρε μέρος στην πρώτη Μάχη που δόθηκε στο Βαλτέτσι της Αρκαδίας, στις 24 Απριλίου του 1821. Μετέπειτα, στην Μάχη των Δολιανών, ο Νικηταράς, που κρατούσε με λίγους άνδρες τα Άνω Δολιανά, κατάφερε ν' αποκρούσει χιλιάδες Τούρκους, που επιτίθεντο με πυροβολικό. Χάρη στην ανδρεία που επέδειξε εκείνη την ημέρα, οι άνδρες του τον ονόμασαν «Τουρκοφάγο». Διακρίθηκε και στις μάχες που ακολούθησαν, όπου συνεργάσθηκε με τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη, κυρίως δε στην πολιορκία και την άλωση της Τριπολιτσάς. Ο Κολοκοτρώνης, μάλιστα, τον αποκαλούσε «Αρχάγγελο Μιχαήλ» και «Άγιο Γεώργιο».

2. Είναι ενδεικτικό της άριστης ποιότητας του χαρακτήρα του το ακόλουθο περιστατικό: Όταν η Τριπολιτσά καταλήφθηκε από τους Έλληνες, δεν ζήτησε κανένα λάφυρο για τον εαυτό του. Και όταν του έδωσαν ένα αδαμαντοκόλλητο σπαθί, το προσέφερε σε έρανο που έκανε η προσωρινή κυβέρνηση της Ύδρας για ν' αρματώσει τον Ελληνικό Στόλο.

3. Επίσης, αξίζει ν' αναφερθεί ότι κατά την καταστροφή της στρατιάς του Δράμαλη στα στενά των Δερβενακίων, ο Νικηταράς, μαζί με τους Δημήτριο Υψηλάντη και Παπαφλέσσα, είχαν καταλάβει την χαράδρα γύρω από τον Άγιο Σώστη, απ' όπου θα περνούσαν οι Τούρκοι. Κατά την διάρκεια της μάχης ο Νικηταράς έσπασε διαδοχικά τρία σπαθιά και, όταν έσπασε και το τέταρτο, το χέρι του έπαθε αγκύλωση και χρειάστηκε γιατρός για να του το ανοίξει και να βγάλει το σπαθί. Καθώς ο Δράμαλης υποχωρούσε προς το Άργος, ο Νικηταράς κατέλαβε την οχυρή θέση Αγιονόρι και απέκρουσε πολλούς Τούρκους που προσπάθησαν να διαφύγουν μέσω αυτής. Συνετέλεσε έτσι αποφασιστικά στο να υποχωρήσει ο Δράμαλης, ο οποίος υπέστη τελικώς πανωλεθρία (26 – 28 Ιουλίου 1822). Ο Νικηταράς έλαβε μέρος σε πολλές ακόμη μάχες, ως την ολοκλήρωση της Εθνεγερσίας του 1821.

4. Επί Καποδίστρια και Όθωνα ανήκε στο Κόμμα των Ναπαίων (Ρωσόφιλων). Η Ελληνική Κυβέρνηση, φοβούμενη ότι το ρωσόφιλο Κόμμα επεδίωκε ν' αντικαταστήσει τον Βασιλιά Όθωνα με κάποιον Ρώσο Πρίγκιπα, συνέλαβε τον

Νικηταρά το 1839 και τον καταδίκασε σε ενάμιση χρόνο φυλάκιση, την οποία εξέτισε στις φυλακές της Αίγινας. Το κατηγορητήριο αφορούσε και τον αδελφό του Πρώτου Κυβερνήτη, Γεώργιο Καποδίστρια. Στην δίκη που ακολούθησε δεν κατέστη δυνατό να προσκομισθούν ενοχοποιητικά στοιχεία, οπότε αθωώθηκε.

Γ. Όταν αποφυλακίσθηκε, η υγεία του ήταν εξασθενημένη από τα βασανιστήρια που υπέστη κατά την διάρκεια της φυλάκισής του. Έπασχε από διαβήτη χωρίς να το γνωρίζει, με αποτέλεσμα ν' απολέσει, σε μεγάλο βαθμό, την όρασή του.

1. Το 1843, όταν ο Όθων αναγκάσθηκε να παραχωρήσει Σύνταγμα, απονεμήθηκε στον Νικηταρά ο βαθμός του Υποστρατήγου, μαζί με μία πενιχρή σύνταξη. Χωρίς περιουσία, έζησε κάποια χρόνια στους Μύλους της Αργολίδας, για να καταλήξει πάμπτωχος σ' ένα ταπεινό σπίτι στην Καστέλλα. Προκειμένου να επιβιώσει, του χορηγήθηκε "άδεια επαιτείας", στον χώρο όπου υπάρχει σήμερα ο Ναός της Ευαγγελίστριας, κάθε Παρασκευή.

2. Άφησε την τελευταία του πνοή στις 25 Σεπτεμβρίου 1849, σε ηλικία 68 ετών. Τελευταία του επιθυμία υπήρξε το να ταφεί δίπλα στον θείο του, Θεόδωρο Κολοκοτρώνη, στο Α΄ Νεκροταφείο Αθηνών.

ΙΙ. Όλα όσα προανέφερα για την θρυλική μορφή του Νικηταρά, τον βίο του και την Μεγάλη Προσφορά του στην Πατρίδα μας, με οδηγούν στην διατύπωση των ακολούθων συμπερασμάτων, που πρέπει ν' αποτελούν οδηγό πορείας για εμάς, τους Έλληνες, στο διηνεκές:

Α. Πριν απ' όλα, μόνον ενωμένοι μπορούμε να επιτύχουμε τους Εθνικούς στόχους μας και να μεγαλουργήσουμε. Η διχόνοια, αντιθέτως, έχει στοιχίσει στο παρελθόν ακόμη και απώλεια τμημάτων του Εθνικού μας Κορμού.

Β. Επιπλέον, έχουμε χρέος ν' αποδίδουμε σε κάθε άξιο Έλληνα αυτό που του αναλογεί και να τον τιμούμε κατά τα έργα του και το παράδειγμά του. Εμείς, οι Έλληνες, ως Λαός και ως Έθνος, πρέπει να βάλουμε κατά μέρος, μια για πάντα, την αγνωμοσύνη και το φθόνο για τον Συνάνθρωπο. Μόνον έτσι οι γενιές που έρχονται θα μάθουν να μιμούνται το παράδειγμα άξιων Προγόνων μας και με τον τρόπο αυτό να υπηρετούν την Πατρίδα, το Δημόσιο Συμφέρον και τα Εθνικά μας Δίκαια.

ΙΙΙ. Τέλος, θέλω να τονίσω, για πολλοστή φορά, και από αυτή την Ηρωϊκή γωνιά της Ελλάδας, ότι η Χώρα μας σέβεται την Ιστορία της, επέκεινα δε τιμά και μνημονεύει πάντα τους Μεγάλους Αγώνες του Λαού μας για Ελευθερία και Ανεξαρτησία. Παράλληλα, επιδιώκει σταθερά την φιλία και την συνεργασία με τους γείτονες της και εργάζεται, με κάθε δυνατό τρόπο, για την εδραίωση της

Ειρήνης. Τούτων, όμως, δοθέντων, πρέπει να διαμηνυθούν προς κάθε πλευρά, ιδίως δε προς την γείτονα Τουρκία, τ' ακόλουθα, με απόλυτη ειλικρίνεια και σαφήνεια:

Α. Η καλή γειτονία προϋποθέτει τον πλήρη και ειλικρινή σεβασμό του συνόλου του Διεθνούς Δικαίου. Προϋποθέτει, επίσης, τον σεβασμό του Ευρωπαϊκού Κεκτημένου, αν αναλογισθούμε ότι το Διεθνές Δίκαιο καθορίζει, βεβαίως μεταξύ άλλων, την Επικράτεια και τα Σύνορα της Ελλάδας στην περιοχή, καθορίζει όμως, ταυτοχρόνως, και την Επικράτεια και τα Σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Β. Επιπλέον, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι αναπόσπαστο μέρος του Διεθνούς Δικαίου είναι το Δίκαιο το Θάλασσας, με βάση το οποίο οριοθετείται η Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ). Και αυτό το Δίκαιο της Θάλασσας, κατά την Συνθήκη του Montego Bay του 1982 -όπως πολλές φορές έχω πει και δεν θα κουρασθώ να το λέγω- είναι δεσμευτικό για όλους, ακόμα και για εκείνους που δεν έχουν προσχωρήσει στην Συνθήκη αυτή. Διότι η ως άνω Συνθήκη παράγει γενικώς παραδεδεγμένους κανόνες του Διεθνούς Δικαίου, που δεσμεύουν όλους.

Γ. Κατόπιν τούτου, κωδικοποιώ αυτά που είναι η αυταπόδεικτη αλήθεια: Ναι, είμαστε εκείνοι που θέλουμε να ζήσουμε ειρηνικά με όλους τους γείτονες. Αυτοί, όμως, οφείλουν να σεβασθούν το Διεθνές και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, να σεβασθούν τα Σύνορα, το Έδαφος, την Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Ελλάδας, που είναι Σύνορα, Έδαφος και Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δ. Σε αυτό δεν μπορεί να υπάρξει καμία υποχώρηση, καμία υπαναχώρηση. Το λέγω διότι η υπεράσπιση αυτών των αρχών αποτελεί, από την πλευρά μας, υπεράσπιση και της Διεθνούς και της Ευρωπαϊκής Νομιμότητας. Εμείς, οι Έλληνες, είμαστε αποφασισμένοι να το πράξουμε αυτό. Μπορούμε να το κάνουμε και μόνοι μας. Μόνο που σήμερα δεν είμαστε πια μόνοι. Διότι, αντιλαμβανόμενη η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Διεθνής Κοινότητα τι αρνητικό και επικίνδυνο προηγούμενο θα δημιουργούσε οποιαδήποτε έκπτωση προς αυτή την κατεύθυνση και, ιδίως, σε ό,τι αφορά την οριοθέτηση της ΑΟΖ, έχουμε τώρα πια και την συμπαράστασή τους. Αυτό πρέπει να γίνει πλήρως κατανοητό από την γείτονα Τουρκία. Και το λέμε και για το δικό της συμφέρον. Γιατί είμαστε οι πρώτοι που αντιλαμβανόμαστε την αξία της Ειρήνης. Αλλά είμαστε και οι πρώτοι που αντιλαμβανόμαστε τι σημαίνει η υπεράσπιση του Διεθνούς και του Ευρωπαϊκού Δικαίου στο σύνολό τους.